

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K

mesečno 15

za zased. ozemlje . . . 300

za inozemstvo . . . 40c

Oglaš. za vsak mm višine

stolpca (58 mm) . . . 2 K

mali oglaš. do 30 mm

stolpca (58 mm) . . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16A

Telefon št. 72

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6

Telefon št. 36

Račun kr. pošt. č. 6. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 23. oktobra.

Programatični govor dr. Žerjave na seji izvrševalnega odbora JDS. 21. t. m. je vzbudil v javnosti največjo pozornost in živahno diskusijo. Splošno se priznava, da je JDS s tem govorom prva in edina postavila jasen in trezen program za sodelo vanje pri vodstvu našega celokupnega naroda in njegove države.

Politični nasprotniki so spregovorili kritično besedo. Zabeležiti moramo, da more njihova kritika napredne in trezne ljudi le potrditi v prepričanju, da je program JDS edini res jugoslovanski program med Slovenci.

Najbolj stvarno se je oglašil „Naprej“. Če odbijemo demagoške zabavljice o „kapitalizmu“, je njegova kritika dosti mirna. Graja, da je JDS izjavila, da je na čelu zasebne lastnine. Nam se zdi, da je v času, ko se veliko govori o komunizmu in ko bi tudi zmedene glave v Sloveniji rade oklicale komunistično republiko, prav, da se poudari nasprotno stališče, ki sicer dovoljuje poseganje v zasebno lastnino, vendar le na temelju zakona in ne morda kakih upravnih odredb onih, ki slučajno sede po uradih. Tudi naši socialisti stoje v teoriji na komunističnem stališču, v praksi pa na našem. Razlika je le, da mi odkrito povermo, da v Jugoslaviji s komunizmom ni nič, oni pa si puste za agitacijo to željo še prosto. Kar se tiče šumnega delavstva, se „Naprej“ izjavlja v nejasni izrazi proti reviziji glede male obrti.

„Večerni list“ in „Slovenec“ programa JDS stvarno ne kritikujeta, ampak se izgubljata v plitvih dovpih. Kdaj bo ta ton prenehal v Sloveniji? „Slovenec“ se je v svoji nedostojnosti povslep tako globoko, da trdi, da se je dr. Žerjav izjavil proti šumniku v industriji. Sploh „Slovenec“ napada izvajanja dr. Žerjave glede šumnega delavstva. Mi pa le konstatiramo, da je v vseh obrtniških krogih soglasno mnenje, ki pritrjuje dr. Žerjavi glede „šumnega sistema brani dr. Gosarja, ki je s preučenjem poskusom diskreditiral celo stanovniško vprašanje. — „Slovenec“ so zlasti neljuba izvajanja dr. Žerjave glede „dvotnega sistema“.

Tudi on je proti njemu, samo s to razliko, da JDS želi, da so vsi pokrajinski uradniki v državnem stanju, vodi pa jih deželni predsednik, v kolikor vrše državne naloge, sam in le s posvetovalnim glasom deželnih odbornikov, v kolikor pa vrše samoupravne naloge, po odločitvah deželnega odbora, — SLS pa želi, da vse skupaj vodi deželni odbor, ki bi uradnike nastavljal in premeščal po lastnem preudarku. Deželni zbor bi delal uradnikom pragmatiko. Skratka: Šustersi redivivus bi poleg moči kranjskega glavarja imel še moč Teodorja Schwarza, razpolagal z orožniki in vojaki in bi bil vrhutega od centralne vlade neodvisen paša v Sloveniji. S tem računom ne bo nič! To je prikrit federalizem, obračajte ga kakor hočete. Uradnika in učitelja, kmeta in obrtnika ne damo nazaj Šustersišečim epigonom. Kmet že danes vidi, kako ne pride do pravice pri „Kmetijski družbi“, kjer mala manjšina sedi na premoženju našega kmeta. Obrtnik pa naj si pogleda demobilizacijski komisiji pa bo kmalu zdrav klerikalni nazorov o da Nemec-Ogrinovo gospodarstvo avtonomiji.

Beograd, 23. oktobra. Novi rekruti bodo poklicani v kadersko službo in sicer za konjico in topništvo v januarju, a v pehoto v februarju prihodnjega leta.

Zagreb, 23. oktobra. Vsled povišanja taks na vstopnice za biografje so posebniki tukajšnjih kinematografov sklenili zapreti svoja zabavišča ter predlagati vladi, da jih prevzame v svojo upravo.

Važna seja ministrskega sveta.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Danes je bila seja ministrskega sveta, na kateri sta se razpravljali dve zadevi večjega pomena, položaj na Koroškem in budžetni zakon.

Stališče vlade v koroškem vprašanju.

Kar se tiče Koroške, je objavil ministrski predsednik, da se je storila demarša, da umaknemo svoje vojaštvo tekom 48 ur, kar je že izvršeno. Konstatiralo se je, da s tem ni rečeno, da bi se istočasno morala umakniti tudi civilna administracija Koroške. Slednja evakuacija se bo vršila po potrebi in možnosti, da se varujejo naši interesi in naše premoženje. Vse se bo vršilo pod garancijo mednarodne komisije, ki je izjavila, da ima sredstva na razpolago, da to v redu izvede. Stališče naše vlade glede koroškega vprašanja je sklenil ministrski svet objaviti v obliki pismenega odgovora ministrskega predsednika na vprašanja poslanca Džamonje, ki je vlado interpeliral že prej, pa ni mogel v parlamentu dobiti odgovora, ker ni bil prisoten. Odgovor se glasi tako, da je vlada na stališču, da so se godile nepravilnosti pri plebiscitu in da zato vztraja pri svojem vloženem protestu.

Stavka na Angleškem.

London, 23. oktobra. Med tem ko stoji vlada še vedno odločno na svojem stališču glede pogajanj z rudarji, se pojavljajo med stavkajočimi struje, ki hočejo sporazuma z vlado. Optimistično se v vladnih krogih presoja sklep rudarskih organizacij, da se skillejo akcijski odbori rudarjev, ki naj začno pogajanja z vlado. Ti akcijski odbori so odklonili stavko železničarjev za toliko časa, dokler so ne začne pogajanja med rudarji in vlado.

London, 23. oktobra. (Izvirno). Times poročajo, da je položaj v Angliji vsled stavke tako težaven, da bo parlament najbrže sprejel izjemni zakon proti stavkajočim, ki stoji London, 23. oktobra. Včerajšnja pogajanja med ministrstvom in zastopniki rudarjev niso dovedla do uspeha. Železničarji se še niso izrekli, kako se bodo zadržali.

Pariz, 23. oktobra. „Petit Parisien“ javlja, da je bil vs. ed stavke angleških delavcev ustavljen promet med Southamptonom in L' Havrem.

pod radikalnim vodstvom.

Irski nemiri.

London, 22. oktobra. Davi so bile na raznih krajih mesta Dublina eksplozije, dočim so slišali močno streljanje s puškami. Kakor se doznava, so napadli arzenal. Po drugem poročilu so se napadalcu polastili velike množine orožja in streljiva in v svojem boju z redarji uporabljali orožje.

London, 23. oktobra. (Izvirno). Zupan mesta Cork umira.

Kopenhagen, 22. oktobra. (Izv.) V Dublinu je prišlo včeraj do novih političnih bojev, ki jih je vojaštvo zadušilo s pomočjo oklopnih avtomobilov.

Anglija na Donavi.

Praga, 23. oktobra. (Izv.) „Prager Tagblatt“ je dobil intervju od angleškega admirala Troubridge, ki se je poprej nahajal v Beogradu in se sedaj mudi v Pragi. Admiral je izjavil, da se je Anglija že pred vojno živo zanimala za Donavo in da je čisto naravno da skuša privatni angleški velekapital dobiti ob Donavi tržno pozicijo ter jo izrabiti. Po mirovni pogodbi se bo Ludvigov kanal podaljšal in združil Reno z Donavo. Bratislava gotovo postane eno najvažnejših podonavskih pristanišč. Seveda nimajo vse velesile enotnega interesa na tej velevažni mednarodni reki.

Zenova, 23. oktobra. (Izvirno). Ker francoska industrija ne more več prodajati svojih produktov odpušča na tisoče delavcev.

Praga, 23. oktobra. (Izv.) Sodniki na Češkem so sklenili štrajk za slučaj, da ne bodo zvišane njihove plače.

glede plebiscita kot takega. V ostalem izjavlja, da se je brez ozira na demaršo in že prej odločila, potem ko je zaščitila naš živeli na Koroškem, umakniti svojo vojsko in da priznava svojo mednarodno obveznost, da izroči plebiscitno ozemlje mednarodni komisiji.

Odprava poslovnega davka.

Glede finančnega zakona je minister financ predložil spremembe prvotnega zakonskega načrta. Zlasti je najbolj neprimljivi obrtni davek v sporazumu z interesi izpremenil tako, da se bo obrtni davek plačeval le od bank in velikih industrij v obliki posebnih doklad na uvozne in izvozne carine, v ostalem pa glede malih obrtlov da se obrtni davek izrazi v obliki, da bo obrtnik plačal dvojni dosednji pridobinski davek.

Ukinjenje produkcijskega davka na vino.

S posebno brzojavko s strani ministra financ se je naročilo delegatom v Zagrebu in Ljubljani, da se mora takoj ukiniti produkcijski davek na vino, ki se je ponekod jemal brez pooblastila finančne oblasti, kar je povzročilo v Sloveniji in na Hrvaškem mnogo razburjenja.

Poljska ne pust Vilne.

Varšava, 23. oktobra. (Izvirno.) Izgleda, da so se vse poljske stranke vkljub raznim demaršam antante zjedini, da Poljska obdrži Vilno. Mesto Varšava je imenovalo generala Żeligovskega za častnega občana. Poljski list „Pravica“ piše: Če so Angleži v Litvi kupili velike šume, je to zaseben trgovski posel, ne pa mednarodni političen dogodek, ki bi upravičeval Angleže, da dobe Litvo za sebe in jo po kričajo samoodlobo narodov osporijo Poljakom. „Kurrier Poranny“ piše, da hoče 30 milijonov Poljakov braniti Vilno, rojstno mesto poljskega maršala in predsednika Pilsudskega.

London, 22. oktobra. Poljski odgovor na skupno angleško - francosko noto izraža popolno pripravljenost, rešiti vprašanje glede Vilne pravično in nepristransko.

Japonci v Mandžuriji.

Amsterdam, 23. oktobra. Iz Pekinga javljajo, da so Japonci vkrcali v Vladivostku 10.000 mož, ki so takoj vkorakalo v Mandžurijo, da varujejo tam japonske interese. Ta „čija je v zvezi z japonsko okupacijo otoka Sahalina. Kitajska vlada je vložila protest proti invaziji Japoncev v Londonu in v Washingtonu.

Ostavka dalmatinskega dež. predsednika.

Zagreb, 23. oktobra. „Novosti“ javljajo iz Splita, da poda predsednik dalmatinske vlade dr. Krstelj ostavko, in to zato, ker se ne strinja s tem, da prevzame dr. Lozovina, ki je član ljudske stranke, poverništvo za prosveto v pokrajinski vladi.

Splošna železniška stavka v Romuniji.

Bukarešta, 23. oktobra. (Izvirno). V Rumuniji je izbruhnila železniška generalna stavka, ki se razteza na stare in na novo pridobljene rumunske kraje. Vozi samo simplonekspres, ki ga stražijo vojaki. Okrožni komandanti so izdali proglase, da bodo vsak poskus nemirov brezobzirno zatrili z orožjem. Dva rezervna letnika, ki sta doslužila, sta ostala v službi.

Sarajevo, 23. oktobra. (Izvirno.) Jutri bo imenovan za predsednika bosanske vlade Vojislav Šola, radikalec, mesto dosedanjega predsednika Sršića, ki je ponovno urgiral svojo demisijo.

Sarajevo, 23. oktobra. (Izvirno.) Policija je tukaj zaprla 20 mladih gospodov iz najboljših rodbin radi pregreškov proti morali, izvršenih z nedoletnimi dečki in deklicami.

Koroška prehaja v avstrijsko upravo.

Dunaj, 23. oktobra. Iz Celovca poročajo: Jugoslovanske čete se danes umikajo. V ponedeljek bo avstrijska žandarmerija zasedla cono A. Ravnotako se bodo avstrijski uradniki civilne uprave stali mednarodni komisiji na razpolaganje v svrhu izvrševanja uprave. V torek prične normalna železniška zveza Celovca s Pliherkom. Po Vseh svetih bo že povsod uvedena avstrijska uprava. Knez nadškof dr. ... je ukazal zahvalne službe božje in tedeum. V celovski gledališču bo v nedeljo slavnostna predstava. Prihodnji teden sledi veliko slavlje v narodnih nošah. V cona A je vse mirno.

Beograd, 23. oktobra. „Riječ“ javlja: Zdi se, da bo zahtevala vlada pridelitev ozemlja južno od Drave, kjer je večina glasovala za nas.

Ratifikacija preliminarnega miru med Rusijo in Poljsko.

Varšava, 23. oktobra. Rusija in Poljska sta ratificirali preliminarni mir.

London, 23. oktobra. (Izvirno). Med Poljsko in Rusijo se vrše pogajanja za ustanovitev ruskega sovjetskega poslanstva v Varšavi. Prvi ruski poslanik bi bil Joffe.

Francozi obstreljujejo Odeso.

Helsingfors, 23. oktobra. (Izvirn.). Izvestja sovjetske armade javljajo, da je francosko brodogradništvo obstreljevalo Odeso.

Dunaj, 23. oktobra. Po poročilih iz Ukrajine je sovjetska vlada ukazala evakuacijo Odesa, ki jo ogrožajo ukrajinske čete od severa. Vse železniške zveze z Odeso so v rokah ukrajincev. — Sovjetska vlada je poslala velike oddelke na južno fronto.

Upor v ruski mornarici.

Kopenhagen, 23. oktobra. (Izvirno). Mornari ruskega baltičkega brodogradništva se so uprli.

Volilna borba v Ameriki.

Amsterdam 23. oktobra. Washingtonski dopisnik lista „Times“ poroča, da je volilna borba v Ameriki dosegla višek. Agitacija za Hardinga, kakor za Coxa je veliksanska. Obe stranki se srdito napadala.

Volilni boj za konstituantno.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Danes so iz Beograda odpotovali še zadnji poslanci, ki so vztrajali doslej pri nesklepnih sejah. Minister Marinović in poslanec Grisogono sta odšla na shod v Petrovac, Milan Marković v Niš, Dragutin Pečić v Svilajnac, Miloje Z. Jovanović v Prokuplje, ministar Rafajlović v Vranjo. Pašić je odšel v Curčin v Sremu, kjer bo kandidiral. Istotam se vrši tudi velik demokratski zbor, na katerem bosta govorila ministar Krizman in Stojanović.

Split, 23. oktobra. Demokrati so odklonili kooperacijo v ljudsko stranko, dočim so sklenili, sodelovati s sorodnimi strankami.

Stanje grškega kralja brezupno.

London, 23. oktobra. Izvirno). Tukajšnje grško poslanstvo poslaništvo javlja, da se je kraljevo stanje zopet poslabšalo. Francoski profesor Widal se je vrnil iz Athen v Pariz in izjavil, da ni nobenega upanja več.

50 milijard defita na Nemškem.

Berlin, 23. oktobra. (Izv.) Proračun Nemčije za prihodnje leto izkazuje 50 milijard mark defita, od tega 41 na račun obveznosti napram ententi.

Italijansko mnenje o jadranski konferenci.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Napram italijanskim vestem o skorajšnjem pričetku jadranske konference, se v tukajšnjih krogih vzdržuje pesimistično naziranje. Ni še nobenega znaka, ki bi kazal, da je nastala sprememba v položaju. Optimistične vesti iz italijanskega vira so — kakor izgleda — namenjene predvsem notranjemu pomirjenju v Italiji.

Rim, 22. oktobra. „Stefani“ poroča: V političnih krogih se govori, da odvaria italijanska vlada pogajanja v duhu naklonjenosti in z namenom, priti do rešitve, ki je združena z najvišjimi narodnimi interesi, pred vsem pa v svrhu, da pokaže pred Evropo in javnim mnenjem v Italiji dobro voljo. Pogajanja naj bi se končala pred otvoritvijo parlamenta, to je proti sredi meseca novembra. — „Tribuna“ pristavlja: Ker so navzlic izidu ljudskega glasovanja na Koroškem jugoslovanske čete zasedle cono A, bo italijanska vlada primorana, zahtevati od Jugoslavije dejansko in vspešno jamstvo. Pogajanja se bodo vršila med grofom Sforzo in dr. Trumbićem.

Beograd, 23. oktobra. „Politika“ javlja iz Trsta: Ako bi se Giolittiju tudi posrečilo, da izvrši stvar z Jugoslavijo, sta tu še d'Annunzio in Millo, brez katerih se jadransko vprašanje ne more rešiti. D'Annunzio ne misli zapustiti Reke, ako se ne zamajči, da se obdrži sedanje stanje na Kvarneru, iste namere pa ima tudi Millo glede Dalmacije. Millo je dal D'Annunziju po odobrenju bivšega ministrskega predsednika Nittijs častno besedo, da ne bo nikdar in po nikaki ceni zapustil okupirane Dalmacije. Italijanski listi pravijo, da se Giolittiju ni treba vznemirjati, ker sta mu Lloyd George in franc. vlada na sestanku v Lausani in Aix les Bains obetala, da zavzniki ne bodo delali nikakih ovir, ako bi Giolitti — prisiljen po nepopustljivosti Jugoslavije — uporabil pakt. Razen tega pa itak mnogi mislijo, da bo Giolitti proglasil aneksijo teritorija, ki ga londonski pakt dodeluje Italiji. Ako bi Giolitti tudi pristal na „svobodno Reko“, bi gotovo zahteval z njo teritorialno kontinuiteto.

Zagreb, 23. oktobra. Fašisti razširjajo po zasedenem ozemlju izjave ter silijo naše ljudi, da podpišejo peticije za izvršitev londonskega pakta. Jadranski zbor je poslal vladi v Beograd memorandum, v katerem opozarja na kombinacije Italijanov ter prosi za diplomatsko intervencijo.

Beograd, 23. oktobra. Dr. Vesnić in dr. Trumbić sta se včeraj dalje časa razgovarjala o zunanjih politikah. Vidi se, da je porabila Italija vsa dosedanja pogajanja v prvi vrsti za to, da preišče teren in da vidi, kakšno je stališče naše vlade proti pogajanjem.

Maribor, 23. oktobra.

Zbor ki ga je sklicala Jugoslovanska Matica, mariborsko žensko društvo, mariborski Sokol itd. v petek zvečer v Narodnem domu je po častni udeležbi ter zanimivi debati pokazal globokocutno zanimanje za usodo koroških beguncev. Zborovanje je otvoril predsednik Jugoslovanske Maticе, profesor Ribarić z iskrenim nagovorom. Za njim je govoril postajenačelnik Mohorko imenom narodnih železničarjev, profesor Matija Pirc je kot član stanovanske komisije nasvetoval, kako bi se najbolje spravilo koroške begunce pod streho. Dr. Lanišić je naglašal posebno, naj kmetstvo ljudstvo ne zapušta Koroške, kakor tudi ne učiteljstvo in uradništvo. Narodni predstavnik Džamonja je polagal na srce narodu in zborovalcem, naj postane Koroška drugo Kosovo polje. Dr. Ravnik kot koroški rojak, dalje župnik Arnuž sta podala sliko o sedanjih razmerah na Koroškem. Dalje so govorili ravnateljica gđ Stupca, predsednik narodno-socialne stranke Jarh, primorski begunec Humel in drugi. Dr. Lipold je opozoril, naj se preide s srčnih razmetiranj k konkretnim dejanjem. Na zborovanju se je sestavi provizorični pomožni odbor za skrbstvo koroških beguncev, ki začne takoj poslovati. Končno se je s soglasnim odobrenjem sprejela sledeča, od narodnega predstavnika Džamonje stavljena resolucija na ministrskega predsednika dr. Vesnića.

Volilna borba

Volišča in volilni predsedniki.

Državni odbor v Beogradu je začetkom tekočega tedna skonal glavno predelavo za volitve ter določil v posameznih volilnih okrajih volišča ter predsednike volilnih komisij. Izkaz prinašajo „Službene Novine“ in bo objavljen pri nas tudi v „Uradnem listu“. V Ljubljani je 14 volišč, v ostali Kranjski 196, v mariborskem volilnem okrožju pa 260 volišč. V okrajih, kjer je veliko malih občin, je Državni odbor na podlagi predloženih geografskih in gospodarskih enot združil po več občin v eno volišče. Deset dni po razglasu v „Službenih Novinah“ bo Državni odbor reševal morebitne tehtne razloge, ki onemogočajo sedaj določenim predsednikom vršiti naloženo jim nalogo. V naslednjem prinašamo seznam volišč, ki so stavljeni z ležečimi črkami, ter predsednikov. Pri posameznih voliščih so pridelane v oklepaju občine, ki volijo pri njih.

Ljubljana mesto: I. Podpredsed. dež. sod. Regally Fr., II. viš. dež. sod. svetnika Vedernjak F. in III. Peterlin Fr., IV. dež. sod. svetnik Rekar Fr., V. Bulovec A., VI. Nagode A., VII. Keršič P., VIII. Mladic A., IX. dr. Pajnič E., X. dr. Skaberne P., XI. dr. Modic I., XII. dr. Munda A., in XIII. dr. Ogorevec R., XIV. okr. sod. Ausc A.

Krško: **Boštanj**: dr. Al. Homan, okr. zdrav., Radeče; **Buška**: Tauzel, avsk., Novo mesto; **Cerklje I**: dr. Jak. Jan, sod. predstoj., Krško; **Podlog** (Cerklje II): Zöhrer, sodnik, Krško; **Čatež**: Praznik, davkar, Krško; **Kostanjevica**: dr. A. Leitgeb, okr. sod., Kostanjevica; **Krško I**: Pučko, not., Krško; **Krško II**: dr. St. Lapajne, odv., Krško; **Mokronog**: J. Tekavčič, sod. nadsv., Novo mesto; **Radeče**: dr. R. Schmid, sod. predst., Radeče; **Raka**: dr. Mencinger, odv., Krško; **Studenec**: Rendla, davkar, Krško; **Sv. Križ**: J. Rohman, not., Kostanjevica; **St. Janž**: Al. Hočvar, sod., Mokronog; **St. Jernej I**: dr. J. F. Schinger, okr. sodnik, Novo mesto; **St. Jernej II**: B. Selina, fin. koncept. prakt., Novo mesto; **St. Rupert**: A. Kuder, sod. svet., Novo mesto; **Škocjan**: Mazgon, davkar, Mokronog; **Šmarjeta**: dr. J. Režek, odv. kand., Novo mesto; **Trebelno**: G. Demšar, not., Mokronog; **Tržišče**: dr. A. Čekark, zdrav., Mokronog; **Vel. Dolina**: dr. I. Dimnik, odv., Krško.

Novo mesto: **Dobriče** (Sela pri Šumperku): dr. I. Stojan, not., Trebnje; **Zagradec** (Ambrus): dr. Fr. Kalan, okr. sod., Mokronog; **Bela cerkev**: inž. Avr. Kobal, Novo mesto; **Brusnice**: M. Pretnar, avsk., Novo mesto; **Čermošnjice**: dr. J. Lavrič, avsk., Novo mesto; **Dvor** (Ajdovec): Hočvar, geom., Novo mesto; **Toplice** (Gornje Polje, Poljane): dr. Fr. Ivanetič, odv., Novo mesto; **Mirna**: E. Wenzajz, davk., Mokronog; **Mirna peč**: Šč. Dolenc, sod. svet., Novo mesto; **Novo mesto**: dr. A. Kremžar, drž. pravd., Novo mesto; **Orehovica**: Durini, avsk., Novo mesto; **Prečna**: Pleiweis, not., Novo mesto; **Smuka**: E. Konšek, avsk., Novo mesto; **Sent Peter**: dr. I. Vasič, odv., Novo mesto; **Smihel I**: Š. sod. svet. v p., Novo mesto; **Smihel II**: dr. S. Hrašovec, dež. sod. svet., Novo mesto; **Smihel III**: J. Kozina, dež. sod. svet., Novo mesto; **Trebnje**: F. Küssel, sod. predst., Trebnje; **Vel. Loka**: Polenšek, sod. svet., Novo mesto; **Žužemberk I**: dr. Vl. Förster, sod. svet., Novo mesto; **Žužemberk II**: V. Kobe, sod., Novo mesto.

(Dalje prihodnjič.)

Somišljeniki JDS iz ljubljanske okolice.

Volilni odbor JDS za Kranjsko volilno okrožje vabi svoje zaupnike iz ljubljanske okolice na predstavnostni zbor, ki se vrši v torek dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani mestnega magistrata z dnevnim redom:

- 1.) Politični položaj in volilni program.
- 2.) Razgovor o kandidatih listi.
- 3.) Slučajnosti.

Zaupniki so pisмено vabljeni.

Volilni odbor JDS v Ljubljani.

Zbor zaupnikov JDS za Kranjsko volilno okrožje.

se vrši v četrtek dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Dnevni red:

- 1.) Volilni program JDS.

2.) Poročilo osrednjega volilnega odbora.

3.) Imenovanje kandidatov v ustavnostno skupščino za Kranjsko volilno okrožje.

4.) Razgovor o načinu volilnega postopanja.

5.) Slučajnosti.

Vsaka krajevna organizacija (politično društvo) ima na vsakih 25 članov po enega zaupnika. Pri vstopu v zbornico se vsak zaupnik izkaže z legitimacijo v zmislu pismenih navodil, ki jih je prejela vsaka krajevna organizacija.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1920.

Volilni odbor JDS za Kranjsko volilno okrožje.

V **Kandidature v Primorju**. Iz Bakra javljajo, da so demokrati zaupniki iz hrvaškega Primorja predlagali glavnemu odboru demokratske stranke, da kandidira znanega narodnega delavca dr. Račkaga, župnika na Trsatu pri Reki in župnika Čorka. — Od zajedničarjev se imenujejo kandidati Cezar Akčić, doktor Pavelić, Krnic in dr. Polić.

V **Demokrati v Vojvodini** so imeli v Novem Sadu zaupno konferenco vseh vojvodinskih demokratskih organizacij, kjer se je sklenilo v načelu, da bo demokratska stranka kandidirala v Vojvodini samo Vojvodince; kandidatne liste sestavi glavni odbor po poročilu krajevnih organizacij. V vseh osebnih vprašanjih se je dosegel popoln sporazum.

V **Socijalni demokrati** postavijo za Subotico svojo kandidatsko listo, katere nosilec bo voditelj vojvodinskih socijalistov, Vojin Brkić. — Shod komunistov je bil tako slabo obiskan, da se ni mogel niti vršiti ter so prevzeli predsedništvo socijalisti in predstavitelji Brkićevu kandidatu. Tako bodo v Subotici štiri kandidatske liste: demokratska, radikalna, bunjevačka in socialistična.

Politične beležke.

✚ V zaščito naših ljudi na Koroškem. V zadnji seji deželne vlade je poročal namestnik jugoslovanskega delegata v plebiscitni komisiji, doktor Šubelj, o položaju na Koroškem. Od plebiscitne komisije je zahteval, da zagotovi osebno varnost ter varnost življenja in imovine naših uradnikov in slovenskega prebivalstva na Koroškem. Predlagal je, da se sestavi medzavezniška komisija, ki naj kontrolira neprestano in efektivno delo avstrijske uprave, da se prepreči vse krivice napram našim sorojakom. Plebiscitna komisija je v seji dne 19. oktobra 1920. sklenila, da avstrijski delegat izda v cona A proklamacijo, v kateri se naj jamči varnost, ki jih daje člen 92. st. germanske mirovne pogodbe. Naš delegat je naprosil, da se v posebni proklamaciji ponove tudi oni odstavki razglasov medzavezniške plebiscitne komisije, ki so pisani v istem duhu. Uprava v plebiscitni cona A se odda postopoma. Glede javne lastnine, kakor železnice, mostov, cest, aprovačnih zalog itd., za katero je naša uprava založila velike vsote, se sestavijo natančni zapisniki, na podlagi katerih nam bo mogoče reklamirati naše investicije. V svrhu ugotovitve investicij se ustanovita 2 medzavezniški komisiji, v katerih bosta zastopana tudi po en zastopnik naše države in Avstrije. Komisiji bosta sestavili inventar, izvršili cenitve in uredili vse potrebno. V splošnem se poudarja, da naj ostane slovensko ljudstvo doma, posestniki naj ne prodajajo zemljišč. Na Koroškem naj ostanejo zlasti domači duhovniki in učitelji. Vztrajati moramo pri zahtevi minoritetnih šol, do katerih imajo pravico po mirovni pogodbi. Slovensko ljudstvo na Koroškem naj se zaveda, da ima po mirovni pogodbi za jamčene minoritetne pravice, da bodo stali tudi še naprej pod varstvom Jugoslavije, ki bo v prvi vrsti poklicana, da štiti naše rojake proti vsem krivicam od strani Nemcev pri ligi narodov.

✚ **Projekt uredbe o redu in radu**, ki ga je vlada namerala uveljaviti, ako bi bila dobila pooblastilo Narodnega predstavništva vsebuje sledeče glavne določbe: Državna oblast sme preseljevati rodne haidukov in dezertirjev; ustanovijo se za boj proti hajduštvu posebne straže, patrolne in tiralci. Ministriški svet odredi okrožja, v katerih se bodo smele gorenje odredbe vršiti. Vsi oni, ki bi sodelovali pri takih pogonih in bi bili pri tem ranjeni, bi uživali invalidsko podporo. Z uredbo proti draginji se državna oblast pooblašča, da smeje krivice obsoditi na zaporno kazen do petih let, jim razporediti imetje in prepovedati poslovanje.

✚ **Projekt uredbe o redu in radu**, ki ga je vlada namerala uveljaviti, ako bi bila dobila pooblastilo Narodnega predstavništva vsebuje sledeče glavne določbe: Državna oblast sme preseljevati rodne haidukov in dezertirjev; ustanovijo se za boj proti hajduštvu posebne straže, patrolne in tiralci. Ministriški svet odredi okrožja, v katerih se bodo smele gorenje odredbe vršiti. Vsi oni, ki bi sodelovali pri takih pogonih in bi bili pri tem ranjeni, bi uživali invalidsko podporo. Z uredbo proti draginji se državna oblast pooblašča, da smeje krivice obsoditi na zaporno kazen do petih let, jim razporediti imetje in prepovedati poslovanje.

✚ **Projekt uredbe o redu in radu**, ki ga je vlada namerala uveljaviti, ako bi bila dobila pooblastilo Narodnega predstavništva vsebuje sledeče glavne določbe: Državna oblast sme preseljevati rodne haidukov in dezertirjev; ustanovijo se za boj proti hajduštvu posebne straže, patrolne in tiralci. Ministriški svet odredi okrožja, v katerih se bodo smele gorenje odredbe vršiti. Vsi oni, ki bi sodelovali pri takih pogonih in bi bili pri tem ranjeni, bi uživali invalidsko podporo. Z uredbo proti draginji se državna oblast pooblašča, da smeje krivice obsoditi na zaporno kazen do petih let, jim razporediti imetje in prepovedati poslovanje.

✚ **Projekt uredbe o redu in radu**, ki ga je vlada namerala uveljaviti, ako bi bila dobila pooblastilo Narodnega predstavništva vsebuje sledeče glavne določbe: Državna oblast sme preseljevati rodne haidukov in dezertirjev; ustanovijo se za boj proti hajduštvu posebne straže, patrolne in tiralci. Ministriški svet odredi okrožja, v katerih se bodo smele gorenje odredbe vršiti. Vsi oni, ki bi sodelovali pri takih pogonih in bi bili pri tem ranjeni, bi uživali invalidsko podporo. Z uredbo proti draginji se državna oblast pooblašča, da smeje krivice obsoditi na zaporno kazen do petih let, jim razporediti imetje in prepovedati poslovanje.

✚ **Projekt uredbe o redu in radu**, ki ga je vlada namerala uveljaviti, ako bi bila dobila pooblastilo Narodnega predstavništva vsebuje sledeče glavne določbe: Državna oblast sme preseljevati rodne haidukov in dezertirjev; ustanovijo se za boj proti hajduštvu posebne straže, patrolne in tiralci. Ministriški svet odredi okrožja, v katerih se bodo smele gorenje odredbe vršiti. Vsi oni, ki bi sodelovali pri takih pogonih in bi bili pri tem ranjeni, bi uživali invalidsko podporo. Z uredbo proti draginji se državna oblast pooblašča, da smeje krivice obsoditi na zaporno kazen do petih let, jim razporediti imetje in prepovedati poslovanje.

Razen tega jih bodo smela kaznovati tudi z denarnimi globami do vrednosti vsega krivičnega premoženja. Iste kazni se bodo smele naložiti tudi tihotapcem s kovanim in papirnatim denarjem in drugim predmeti, katerih uvoz in izvoz je prepovedan. V borbi proti korupciji in sabotaži državne službe od strani državnih uradnikov se ustanovi disciplinarno sodišče, ki sodi po svojem preudarku. Uradniki, ki imajo nad deset let službe, se bodo smeli od pustiti s penzijo brez doklad. Vsaka propaganda, ustna in pisarna za rušenje današnjega reda v državi in družbi se bo kaznovala z zaporo do dveh let, tiskarne, v katerih se tiska takaka propaganda, pa se bodo zatvorile in združevanja prepovedala. Prepovedane bodo tiskovine s katerimi bi se poizkušala slabiti vojaška disciplina. Hujškanje enega plemena proti drugemu ter zalitve in postavljanje enega plemena nad drugo ter vsako poniževanje in provociranje, se bo kaznovalo z zaporo do enega leta. Ne bodo se smele začeti niti lokalne niti splošne stavke, ako bi se prej ne poizkušalo priti do sporazuma po omministva za socialno politiko. Obrati za razsvetljavo, vodovode in v pekarnah se ne smejo ustaviti, ako se 13 dni prej ne predlože pismene predloge ministru za socialno politiko. Kakor smo že poročali, se je pojavil tako v vladi, kakor med strankami velik odpor proti posameznim določbam te uredbe in projekt je v dosedanjih obliki propadel.

✚ **Kdo je kriv tržaških dogodkov?** V tržaškem „Lavoratoru“ objavlja poslanec Pittoni pismo, v katerem krivi za vsa vandalska pustošenja tržaških fašistov civilnega guvernerja Mosconia. V pismu pravi: Mosconi je postal suženj fašistov in slep sluga militarističnih agitatorjev; on ne vlada, on posluša in dela po komandi elementov, ki ogrožajo naše javno življenje! Pittoni objavlja nadalje, da je dobil poročilo, ko je par dni pred napadom na „Lavoratore“ v neki tržaški kavarni sedla družba italijanskih oficirjev, ki je govorila o temu, da se pripravljajo napad na socijalistični list. Pittoni je na to opozoril Mosconia, ki pa je ga zagotavljal, da se ne zgodi ničesar. Ali vendar se je zgodilo to, kar so v naprej že vedeli italijanski oficirji, a Mosconi ni mogel ali pa ni smel storiti ničesar, da varuje zasebno lastnino pred divjaštvom soldateske in fašistov!

✚ **Sestanek balkanskih ministrskih predsednikov**. Sofijska „Zarja“ poroča iz baje zanesljivega vira, da se bo še tekom oktobra vršil v Bukarešti sestanek balkanskih ministrskih predsednikov. Svrha te konference bi bila: ekonomski sporazum med državami in določitev njihove politike v iztočnoevropskih vprašanjih. Na tej konferenci bi se razpravljalo tudi o grško-bolgarskem vprašanju. Omenjeno bolgarsko glasilo zatrjuje, da sta Venizelos in bolgarska vlada pripravljena, da skleneta primeren kompromis.

✚ **Japonsko-amerikanski spor**. Najnovejša poročila javljajo, da je japonska vlada proglasila svojo suverenost nad celim otokom Sahalinom. Kakor znano, je dobila Japonska po rusko-japonski vojni južni del otoka, a pred nekaj meseci je zasedla začasno tudi severni del, da varuje svoje interese z ozirom na boljševiški pokret na otoku in na vzhodni azijski obali. Ze ta začasna okupacija je razburila ameriško javno mnenje in ameriška vlada je protestirala proti okupaciji, ker Japonska ni odgovorila povolitno na to noto, je poslala Amerika oster in odločen protest, ki je Japonce razžalil, ker vidijo v ti noti poizkuse Amerike onemogočiti svobodo in pravico Japonske na daljnem vzhodu. Se bolj neugodno je vplivalo na javno mnenje dejstvo, da so se konference o ameriški taktiki na daljnem vzhodu udeležili tudi Angleži, kar dokazuje skupno politiko Amerike in Anglije proti Japanu! Pod pritiskom javnega mnjenja je sedaj Japonska proklamirala japonski suverenitet nad Sahalinom. Amerika ni vzela na znanje proklamacije in zahteva, da Japonska takoj evakuira severni del otoka, ki ji ne pripada. Ameriška nota je pisana v jako energičnem tonu!

✚ **Bolgarski socialisti proti Moskvu**. Na kongresu bolgarskih socialistov, kjer naj bi se rešilo vprašanje o pristopu bolgarskih socialistov k III. internacionali, so doživeli komunisti velik poraz. Za III. internacionalo je glasovalo samo 28 delegatov, a proti 106. Istotako je bilo z veliko večino odklonjeno 21 Lenjinovih pogojev za vstop v III. internacionalo.

✚ **Poziv Madžarski**. Vrhovni svet je pozval madžarsko vlado, da izvrši bod morale v tem zmislu pripravljati do 1. novembra ratifikacijo mirovne pogodbe.

✚ **Novi madžarski stranka**. Grof Albert Appony snuje novo stranko. Bajse se mu je pridružilo že 54 poslancev madžarskega parlamenta.

Domače vesti.

Ljubljana, 23. oktobra.

* **Kdo ni storil svoje dolžnosti?** „Slovenec“ odgovarja beograjski „Epohi“ na njeno očitjanje, da jugoslovansko čapopisje ni bilo čisto nič obveščeno o plebiscitu in pravi, da je bil urednik g. Plut poklican od soss. delegata v komisijo z izrecno nalogo, da skrbi on za informacijo hrvaškega in srbskega čapopisja. Ako ta gospod — pravi dalje „Slovenec“ — ni storil svoje dolžnosti, zadene krivda njega, gotovo pa ne deželne vlade, ki njega ni niti predlagala, niti imenovala. Temu nasproti ugotovljamo, da je bil g. Plut pač mesec dni v Celovcu in je svojo dolžnost tudi v polni meri izvršil, saj so še ljubljanski listi pahljavno omenjali njegove članke o koroškem plebiscitu, zlasti v zagrebškem dnevniku „Domovina“. Te članke je omenjal celo koroški „Mir“, vsem jugoslovanskim listom pa en sam človek ni mogel poročati — to poročanje bi morala organizirati vlada.

* **Dan 29. oktobra se bliža**. Lanskoleto se je praznovalo ta dan z veliko zbirko, „Dar svobode“. V petek so imela narodna društva v Mariboru sejo, kako bi se pomagalo koroškemu beguncem, ki prihajajo v Maribor in drugam. Najbrže se bo priridila na „dan svobode“ javna zbirka. Kaj pa Ljubljana? Do danes ni še sklenjeno, kako naj se slavi 28., oziroma 29. oktobra. Ali ne bi bilo uместno, da se ta dan posveti Koroški, oziroma onim, ki so trpeli za njo? Ako bo to mogoče v Mariboru, kjer je letos nemško prebivalstvo naseljeno proti nam, bo menda to mogoče tudi v Ljubljani.

* **Upravi ukrepi deželne vlade**. V 173. seji deželne vlade so bili sprejeti m. dr. sledeči sklepi: Za Prekmurje se ustanovi namesto dosedanjega civilnega komisiariata **okrajno glavarstvo** za Prekmurje s sedežem v Murski Soboti. — Občina **Jezerko** se prideli v sodnijskem in upravnem oziru Kranju. Za jugovzhodne dele Koroške, ki nam pripadajo po mirovni pogodbi, se ustanovi v **Guštinu okrajno sodišče**, davkarija in ekspozitura slovenskega okrajnega glavarstva s potrebnimi uradi. — Odobri se naredba poverjenstva za uk in bogočastje, s katero se začasno ureja izpitni red za **geometre** v Sloveniji. Urede se nekatere **personalne zadeve** poverjenstva za uk in bogočastje in poverjenstva za javna dela.

* **Inauguracija novega rektorja**. V nekdanji deželnozborni dvorani, v kateri je v zadnjem času deželnega zbora vladala trojica: dr. Susteršič, dr. Lampe, dr. Pegan, se je vršila večerj redka slavnost: inauguracija drugega rektorja ljubljanske univerze. Dvorana je bila polna odličnega občinstva, posebno vseučilišnih profesorjev, galerije tudi polne vseučilišne mladine. Dosedanji rektor g. dr. Plemelj je v daljšem govoru poročal o razvoju univerze v prvem letu in izročil rektorsko mesto svojemu izvoljenemu nasledniku za leto 1920/21. Pri tej priliki je zbor visokoležal zapel kraljevo himno, potem je pa novi rektor g. dr. Zupanič, čital svojo razpravo „O uplivu matematike na duševno življenje narodov“. S tem je bila slavnost končana. Zastopana je bila na slavnosti deželna vlada, ljubljanska občina in druge korporacije.

* **Drugi kongres Jadranskega zbora**, ki se je imel vršiti, kakor že naznanjeno, dne 31. t. m. in 1. novembra v Beogradu, se je odložil na nedoločen čas. Opozorjamo na to vse naše zaupnike in delegate. Tajništvo Jadranskega zbora v Ljubljani: **Dr. Fornazarič** l. r. t. č. tajnik.

* **Uradna ugotovitve**. Univerzitetni svet v Ljubljani je dne 5. maja 1920. z dopisom št. 36/pr. predložil ministru prosvete, gospoda dr. Franca Webra, privatnega docenta na zagrebški univerzi, v imenovanje za **docenta** teoretične filozofije na ljubljanski filozofski fakulteti. Ministrstvo prosvete pa ga je **pomotoma** z ukazom z dne 27. avgusta 1920 imenovalo za **izrednega profesorja**, kakor je v istim ukazom pomotoma še enkrat imenovalo gospoda dr. Marjana Salopeka za **izrednega profesorja**, dasi je bil že imenovan z ukazom z dne 26. marca t. l. Zaradi netočnosti je ministrstvo prosvete z ukazom z dne 30. septembra t. l. razveljavilo ukaz z dne 27. avgusta t. l. glede teh dveh imenovanj gospodov ter imenovalo gosp. dr. Franca Webra z ukazom z dne 7. oktobra 1920 za **docenta** teoretične filozofije na ljubljanski filozofski fakulteti. — Rektorat univerze v Ljubljani, dne 22. oktobra 1920. — **Zupanič** l. r. rektor.

* **Zadeva „Deutsches Haus“ v Celju**. Okrajno sodišče v Celju je svoječasno zavrnilo tožbo, ki jo je v imenu „Deutsches Haus“ vložila pisarna dr. Kukovca za razveljavljenje kupne pogodbe, katero je sklenilo pozneje razpuščeno društvo „Deutsches Haus“ z nemškim konzorcijem za sedanjí Hotel Union, češ da g. Ivan Prekorski ni imel legitimacije za tožbo. Deželno sodišče v Ljubljani je sedaj ugodilo pritožbi tožitelja in mora okrajno sodišče v Celju sedaj izreči zadevi sodbo.

* **Nov zdravnik v Celju**. V Celju se je naselil pred kratkim nov zdravnik, dr. Fran Arnsšek.

* **Kako se voli s kroglicami?** Kake pravice in dolžnosti imajo volilci in volilne komisije? Vsa ta in druga vprašanja, ki v volilnem redu samem niso pojasnjena, najdeš do podrobnosti obrazložena v dr. **Stejana Sagadina** „Volilnem redu“, ki se naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, ter stane s poštnino vred 17 K 20 vin.

* **„Papa, nicht schießen!“** Piše se nam: Poročilo v „Jufru“ o tem, kako je kazniški ravnatelj Dolenc ljudem grozil s samokresom brez povišanja, je vzbudilo veliko pozornost. Za stvar, se je seveda moralo uradno zanimati orožništvo. Dugalo se je, da Dolenc niti orožnega lista ni imel. Orožnik je zahteval izročitev samokresa, kakor to predpisuje zakon, toda zdi se, da zakon v Rogaski Slatini ne velja, kajti Dolenc samokresa ni dal. Gostiničarica Zumer, katero je hotel Dolenc ustreliti, se vsled prestrašenega strahu čuti bolno. Stvar bomo zasledovali vnaprej in ne bomo dopustili, da se zakrije.

* **Nova telefonska postaja**. Pri poštnem in brzojavnem uradu Ribnica na Dolenjskem se je otvorila dne 15. oktobra t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

* **D'Annunzio v denarni stiski**. Ker rimska vlada reši delegaciji ni hotela dovoliti posojila 200 milijonov lir, bo D'Annunzio prodal zaplenjeni parnik „Cogne“. Doseči utegne 40—50 milijonov lir.

* **Zveza slovenskih odvetočnikov v Ljubljani** ima dne 31. oktobra 1920 ob 11. uri dopoldne v mestni posvetovalnici ljubljanski svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom: a) Nagovor predsednika. b) Poročilo blagajnika za čas od leta 1914 dalje. c) Poročilo preglednikov. d) Sklepanje o razdruženju društva. e) Sklepanje o društvenem imetju. Opozorjeno bodi na določila §§ 13, 14, 15 in 20 društvenih pravil in sočasno prošeno za čim večjo udeležbo. — V Ljubljani, dne 22. oktobra 1920. — Dr. Karel Triller, predsednik. Dr. Alojzij Kokalj, blagajnik.

* **O preteči stavki rudarjev** je razpravljala v svoji zadnji seji deželna vlada. Službeni komunikir pravi o tem: Delavstvo trboveljske premogokopne družbe je stavilo nove mezdne zahteve, ki so silno visoke. Če bi jim trboveljska družba ugodila, bi to povzročilo veliko povišanje cen premoga. Skliče se anketa na najširši podlagi za presojo tega vprašanja. Pritegnejo se ji vsi člani, ki so doslej sodelovali pri tej anketi, nadaljen tudi zastopniki konsumentov in zastopniki delavstva. Anketa naj razpravlja, v koliko bi bila mogoče delavskim zahtevam ugoditi in kakšen vpliv bi imelo povišanje mezd na cene premoga.

* **V mezdno gibanje** so stopili ljubljanski brivski pomočniki. V posebnem razglasu se obračajo na svoje stanovske tovariše, naj ne potujejo v Ljubljano.

* **Umor**. Iz Žetal nam poročajo 21 t. m.: Mlada žena obč. svetovalca in cerkvenega ključarja Jož. Kitaha je ubila svojega priletnega moža s katerim ni mogla več skupaj živeti. Poročena je bila 8 mesecev. Morilka je bila pred poroko vdolna članica tukajšnje Marijine družbe ter na glas, da je posebno pobožna. Njen čin je vzbudil med kmečkim ljudstvom veliko senzacijo. Kitahovo so odpeljali v zapore mariborskega sodišča.

* **Nov evidenčni urad za zemljiški kataster**. Po odredbi finančnega ministristva se je za Prekmurje osnoval v Murski Soboti evidenčni urad zemljarskega katastra. Ta urad je začel poslovati dne 7. oktobra 1920.

* **Delitev zemljišč**. Delitev zemljišč dobrovoljcem je za letošnjo sezono končana. V zadevi delitve zemljišč prihodnjo pomlad dobrovoljcem ni treba osebno hoditi v ministrstvo za agrarno reformo, marveč naj se zgledajo pri svojih krajevnih organizacijah zaradi vpisa v seznamke, katere potem organizacije predlože ministrstvu v rešitev.

* **Francosko-slovenska organizacija**. Občni zbor francosko-slovenske organizacije se ne bo vršil dne 28. t. m., temveč v sredo dne 3. novembra.

* **Razpis zdravniške službe**. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpisuje službi okrožnega zdravnika na Trati pri Skofji Loki in v Sevnici. Prošnje je vložiti do 15. novembra t. l.

* **Poroča**. Poročila se je g. Vida Vrežec, učiteljica v Grabštajnu, z železniškim uradnikom g. Fran Maurerjem. Obilo sreče!

* **Uradniške zadruge**. Z novo uredbo o zvišanju draginske doklade je spojena, kakor smo že poročali, tudi ustanovitev uradn. konz. društev, katera bo država materialno podpirala. V

to svrhu je finančni minister Stojanović pozval na konferenco zastopnike zainteresiranih zavodov in druge kompetentne osebnosti. Posebni komisiji se je naročilo, da izdela pravila za take za druge, ki bodo tvorile zvezo konsumnih združenj. Načrt finančnega ministra je, da se ustanove pred vsem osnovna uradna zadruga, ki naj bi kot centrala preskrbovala vse ostale zadruge v državi. Pravila nove organizacije bodo v najkrajšem času izdelana.

* Zanimivo statistiko objavljajo zdravstveni odelci za Slovenijo in letno. Po tej statistiki je bilo leta 1919 med 995.440 prebivalci področja Zdr. ods. odr. 9824 porok. 22636 porodov. 18356 smrtnih slučajev. Navadni prirastek znaša torej ako prištejemo še mrtve rojene (578) 3702. Dobrih 15,6% vseh novorojencev je nezakon-skih. Največja umrljivost je bila pri otrocih od 1 do 5 let (4369), od odraslih pa jih je največ umrlo v starosti nad 70 let (4732). Od boleznih, ki so zahtevale največ žrtv, se nahaja na prvem mestu tuberkuloza, ki je ugrabila 2492 življenj, pljučnica pokopala 1276 ljudi, gripa 872, španska gripa 849. Od drugih epidemijnih bolezni je omeniti koze (400), trebušni legar (109), pegavica (20). Slučajnih smrtnih neizgovorljivo je bilo 474; največ ljudi se je utopilo (103), 74 se jih je ubilo pri padcu, 38 so jih zmečkali vozovi in avtomobili, na železnicih je bilo 21 smrtnih nesreč (10 ljudi od vlakov povozjenih, 11 jih je padlo iz vlakov), igranje z granatami je stalo 5 ljudi življenj, 8 jih je ubila strela, 2 pa elektrika. Samomor je izvršilo 111 ljudi. Največ (47) jih je seglo po vrvi, 18 se jih je utopilo, 18 ustrelilo, 15 zastrupilo, 10 zaklalo, 2 pa sta se sama sežgala. Zločinska roka je povzročila smrt 112 žrtv: 36 jih je bilo ustreljenih, 34 ubitih, 18 zastrupljenih, 10 zabodenih, 10 zadavljenih, 4 roparsko umorjeni. Na to vrlo zanimivo statistiko se ob priliki še povrnemo.

* Nov vozni red na državnih železnicah. S prvim novembrom t. l. stopi na vseh progah državnih železnic v veljavo nov vozni red. Med Ljubljano in Zagrebom direktna zveza. Na progi Ljubljana gl. kolodvor—Karlovac vozijo kot do sedaj trije pari osebnih vlakov z odhodom iz Ljubljane ob 7.40, 12.32 in 18.30 ter prihodom v Karlovac ob 13.10, 18.18 in 7.35. Iz Karlovca odhajajo vlaki ob 3, 8.06 in 13.55 ter prihajajo v Ljubljano ob 9.08, 13.58 in 20.04. Razen omenjenih treh parov vozi še četrti par osebnih vlakov direktno do, oziroma iz Zagreba, in sicer odhaja iz Ljubljane ob 22.36 in prihaja v Zagreb ob 6.30, iz Zagreba odhaja ob 22.10 ter prihaja v Ljubljano ob 6.10. V Zagrebu imata oba vlaka jako ugodno zvezo z beograjskim osebnim vlakom. — Na kočevski progi vozijo tudi nadalje trije pari vlakov z zvezo na vse ljubljanske vlake. Odhod iz Grosuplje ob 8.35, 13.40 in 19.40; prihod v Kočevje ob 10.31, 15.36 in 21.38. Odhod iz Kočevja ob 5.45, 11.08 in 16.50; prihod v Grosuplje ob 7.43, 13 in 18.47. Tudi na progi Trebnje—St. Janž na Dolenjskem ostane dosedanje število vlakov. Odhod iz Trebnja ob 9.48, 14.35 in 20.55; prihod v St. Janž ob 10.51, 15.52 in 21.51. Odhod iz St. Janža ob 5.30, 13.22 in 19.24; prihod v Trebnje ob 6.35, 14.22 in 20.20. — Iz Novega mesta proti Straži—Toplicam odhajajo vlaki ob 5.12, 10.15, 13.40 in 15.35; v nasprotni smeri pa ob 5.42, 10.52, 14.42 in 16.29. — Na gorenjski progi se spremeni le opoldanski vlak in bo odhajal iz Ljubljane ob 13.30 in prihajal na Jesenice ob 15.36; večerni vlak odhaja po novem voznom redu iz Ljubljane že ob 17.50 in pride na Jesenice ob 19.57. Tudi večerni vlak z Jesenic se spremeni zaradi priključka na beograjski brzovlak in toliko, da odhaja z Jesenic že ob 17.06 in prihaja v Ljubljano ob 19.06. — Na kamniški progi ostane promet osebnih vlakov nespremenjen. — Na ko- bahnjski in ostali gorenjski progi se spremeni le vozni red priključnih vlakov na spremenjene v- l- ke proge Ljubljana—Jesenice. — Na štajerski progi nastanejo sledeče spremembe: jutranji vlak odhaja iz Celja že ob 8.10 in prihaja v Dravograd ob 11.25; opoldanski vlak odhaja iz Celja ob 14.40 in prihaja v Dravograd ob 18.02; popoldanski vlak odhaja iz Dravograda ob 15.45 in prihaja v Celje ob 19. ur. Večerni vlak na odhaja iz Celja ob 20.40

in prihaja v Velenje ob 22.08. Vsi ostali vlaki ostanejo tudi nadalje nespremenjeni.

* Prijel Italijanski špijon. Zaradi špijonaže v korist Italiji je bil v Dubrovniku aretiran italijanski odvetnik doktor Marotti. Odvedli so ga v Celje, kjer pride pred sodišče.

* Koroška gospodarska zadruga je v cementitju o tihopostu jugoslovanske hrane v nemški roke na Koroškem med drugim tudi izjavila, da se nahaja v likvidaciji. Včeraj pa je magistratni gremij razpravljal o prošnji iste zadruge za podelitev trgovske koncesije, češ da mora koroška zadruga nadaljevati svoje poslovanje tudi zaradi tega, ker ima v Avstriji nad 7 milijonov terjatev. Magistratni gremij je prošnjo odbil, dokler ne bo pojasnjena afeta, v katero je zadruga zapletena.

* Promet na koroški progi Južne železnice. Od ponedeljka vozijo osebni vlaki Južne železnice na koroški progi samo do Prevalj. Promet med Prevaljami in Pliberkom je prekinjen.

* Urad „Državne okrožne zaštite dece in mladine v Mariboru se je preselil iz Koroške ceste št. 1 v Strossmayerjevo ulico št. 26. (Deško zavetišče.)

* Licitacija gnoja. V nedeljo dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne se bo prodala v mariborski konjeniški vojašnici v Magdalenskem predmestju licitacijskim potom večja množina konjskega gnoja. Reflektantje naj pridejo pravočasno na lice mesta.

„Slovenec“ zahteva glavo škofa Antona Bonaventure Jegliča.

Iz krogov jugoslovanskih dobrovoljcev nam pišejo: Sistematična protisrbska gonja v Sloveniji, ki je istovetna z agitacijo za vojno, se je začela na onem žalostnem Unionskem shodu, kjer je vodja in predhodnik dr. Korošca, dr. Šusteršič pod zakriljem in blagoslovom ljubljanskega vladike Antona Bonaventure Jegliča, proglasil sveto vojno proti Srbom, ko je vesoljno klerikalstvo vpilo slavo in hosano onemu, ki je znal najpodlejšje obrekovati vsi narod in psovati starega kralja Petra. Klerikalni jesniki so prepevali ode in obešali Srbe na vrbe, klerikalni Orli so se vpisovali v dobrovoljce, škof Anton Bonaventura Jeglič je blagoslavljal slovenske vojske in jih blagorval, da so tako srečni, da smejo v avstrijski uniformi ubijati Srbe in Ruse, klerikalna žurnalistika pa je pisala o Srbih tako kakor noben zakostni nemški bulevardnik.

To je bilo pred vojno, tako je bilo za časa vojne! Kakor črna nit se vlekle skozi vse javno delo klerikalne stranke gonja proti Srbom, navdušenje za vojno! V klerikalnih vrstah so rasli denuncianti, javni in skriti, ki so žareli v glorijoli čistega Avstrijskega, ko so vodili njih žrtve na morišče, po ječah in internacijah! Ni ga danes v Jugoslaviji človeka, ki je imel od leta 1908 odprte oči in ušesa in bi mirne vesti ne mogel reči in prisesti: Klerikalci s svojimi voditelji in glasili so bili med Slovenci oni, ki so hujskali na vojno, ki so sistematsko uprizarjali gonjo proti Srbom!

Toliko bolj smo se pa začudili, ko smo prebrali v „Slovencu“ št. 242. od 22. oktobra 1920 sledečo zahtevo: *Ko se je izročil enilenti seznam osebe iz Avstrije, ki so zakrivil med vojno zločine nad Srbi, sem pogrešal imena nekaterih zastrupilcev javnega mnjenja, ki so ono divnost, ki spremlja vojno že sama po sebi, v brezvestni nevednosti in hlapčevski uslužnosti mignom od zgoraj podžigali baš proti Srbom neprestano od aneksijske krize sem in deloma tudi že poprej! Očitno je, da imajo baš ti elementi na stolice in stolice človeških življenj v Srbiji na vesti.*

„Slovenec“ pogreša na listi vojnih krivcev in zločincev one, ki so v brezvestnosti in hlapčevstvu podžigali proti Srbom! In kdo so ti? To je klerikalna stranka, to je dr. Šusteršič, ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič, redakcije „Slovenca“, „Domoljuba“ in drugih klerikalnih listov od leta 1908 sem, ko je pokojni Lampe napisal v „Slovencu“ oni zgodovinski članek „Beseda brez ovinkov“, kjer je pozval avstrijsko vladu na borbo proti jugoslovanski in- t- denti v Sloveniji, vsi ti imajo po trditvi „Slovenca“ na vesti stolice in stolice človeških življenj v Srbiji!

„Slovenec“ zahteva, da naj se vstejejo med vojne krivce zastrupilci javnega mnjenja, hlapčevski uslužbenci avstrijskega režima! In ali ni v teh besedah zapovedana vsa klerikalna stranka od zadnjega mežnarja pa do škofa in drugih voditeljev!

V zadostenje nam je, da je „Slovenec“ to priznal, da je prišel na dan s to zahtevo, sedaj naj sestavi še to listo vojnih hujskačev in krivcev, ki bo nosila na čelu ime ljubljanske škofa Antona Bonaventure Jegliča, potem pa naprej vsa klerikalna stranka od A do Z.

„Slovenec“, to zahteva — torej naj se zaradi pravica!

Prosvefa.

VIKTOR DYK:

Koroška.

Ne morem karati ubogi ta rod, ki jarem ga sužnji žulil je davno, kdor skrčen, upognjen je hodil vs pot, kako naj naenkrat hodil bi ravno? V sužnosti srce zakrine in duh, brez tega kako bi si mislil junaka? Luči boji se kdor navajen je mraka. In sodil bo Bog!

Ne morem, da ne bi v pogled teman, prej jasn tako, pogledal o nezgodi. Ta narod je bil ves v sponi okovan, in nekega dne so rekli mu: Sodil! Izberi usodo! Pravica je tu! Si svoboden! Ni dveh domovin! In glejte — za pravo priznal je zločin.

Svobode veter včasih zabučil prepozno za jetnike strahovane, uporna kri se sčasom pomiri, in človek stroj apatičen postane. Ko vrata pri bastili se odpro in solnca žarki sinejo žareči, jetnik vas včasih prosi še samo: pustite, prosim, me, pustite — v ječi.

Svet „malih“ ne priznava rad, to vem. Obupnih vzklikov slišati sploh noče, in pravnik suho reši ta problem: „Krivice ni za tega, ki jo hoče.“ O, mi spoznali smo vso to bolest in čutimo hlad krutih besedi, „Sam kriv si, do so vzeli ti posest, sramota, kdor sam slabo si želi.“

Nje, ki so v zmoti, kdo obsojal bo? Kdo samomor bi mogel mirno zreti? Z očitkom gledam nemo le nebo: „Kaj, za Slovane solnce ne zasveti? Kaj gremo vedno križavo naj pot, igrača za nasilne šarlatane?“ Vest Jobova prihaja od povsod, povsod odprte vidim naše rane.

Kako veliko je bilo med našimi bratskimi narodi zanimanje za koroški plebiscit in kako čutiljo z nami po plebiscitu, kažejo nešteti članki v čeških in drugih listih. Češki pesnik Viktor Dyk je priobčil v nedeljskih „Narodnih Listih“ pesem „Korutany“ ki jo tu podajemo v prostem prevodu. Viktor Dyk je češki politični pesnik (gl. „Ljub. Zvon“ 1. 1918), ki je izšel iz češkega mladinskega gibanja leta 1892. Od takrat je stal kot revolucionar na stališču češke samostojnosti in se je boril za ta svoj program do svetovne vojne. Naravno je, da je bil v vojni zaprt na Dunaju. Sedaj je v redakciji „Nar. Listov“ in rad glosira v svojih verzih sodobne politične dogodke. Nas veseli, da se je stari bojevnik proti upogljivosti spomnil tudi našega Korotana, vidi se, da ga je zbolela zmotna odpadnikov in slepota izdajalcev. Da, gospod Dyk, bilo je tako. Cital sem Vaše pismo Ruženi Jesenki na Tešinsko. Zato ste razumeli našo bolest. A ni bilo samo te! 40 % idealistov je glasovalo za domovino Jugoslavijo. Teh 40 % je seme novega Korotana. Mi smo postali „igrača nasilnih šarlatanov“. Toda če je v ječi 40 % ljudi, ki vidijo jasno in čutijo okove, ne bo miru, dokler se ne bodo odprla vrata bastile. Ni še konec Jobovih vesti. Dekler bomo čutili skupne rane, bo to znal našega skupnega življenja. In življenje premaguje smrt!

Dr. I. L.

— O gostovanju slovenske drame v Zagrebu piše včerajšnja „Riječ“: O Cankarjevi farsi „Pohujšanje v dolini šentflorjanski“ smo govorili že povodom gostovanja za časa igralskega kongresa. O delu samem in o igralski- ma bi mogli povedati danes to isto, kar smo pisali zadnjič. V publikli je sinoči napravila jako dobra igra po- edinih igralcev in harmoničnost naj- boljše utia! V slovenskem ensembli, ki smo ga videli sinoči, je nekaj prav dobrih moči, katerim se v skupni igri prilagode manj dobre in pa slabe moči. Ako tu in tam poedini igralci razumevajo malo prenaivno svoje uloge (katerih nekatere so na posameznih mesvih tudi v tekstu očitane pomanj- kljivo, neživiljensko in preveč literat- ski) se vendar te naivnosti v harmo- nični igri popolnoma izgube. To se vidi posebno v prvih in zadnjih prizorih farse. Po prvem dejanju je pozdravil na odprti sceni slovenske igralce v ime- nu gledališke uprave dr. Čavella, a v imenu hrvatskih igralcev Marković. Govori so bili prežete ideje našega narodnega edinstva; zahvalil se jim je v imenu slovenskih igralcev Pregarec, ki je v svojem govoru omenil tudi našo narodno tragedijo na Koroškem.

— „Katoliška“ univerza v Milanu. Milanški nadškof Ferrari je na praz- nik svetega Hieronima proglasil, da je papež dovolil ustanovitev katoliške uni- verz v Milanu. Otvorjena bo v nekem samostanu v Milanu že prihodnje leto in bo imela teološko-filozofsko in prav- no-socialnoekonomsko fakulteto.

— Ukradena Giottova slika. V vili Covoni Borghese v Milanu je bila ukradena Giottova slika Madone z Je- zusom in dvema svetnikoma v vredno- sti mnogo milijonov lir.

Gospodarstvo.

— Ljubljanski trg. Pretečeni teden je bilo tržno življenje manj živahno. Go- veje meso konzumira močno, med tem ko svinjsko meso in slanina precej za- ostaja. Svinjsko meso Ivrste stane 30 kron. slanina 50 K, na debelo 49 K. Cena prašičev je dosegla višek in je pričakovati padca iste. Telečjega mesa primanjkuje, tržna cena je 22 in 20 K. V bodoče se bo morali zalagati le z domačimi teleti. Drobničnega mesa je veliko po 18 K kg. Konzum ni po- sebno živahen. V zadnjem času je po- stal konzum pitanih volov iz Slovenije v Avstrijo zelo živahen, posebno iz Ma- ribora in sedaj tudi iz Ljubljane. Vsi znaki kažejo, da bi znal imeti ta izvoz, ako bi se razvil še v večji obseg, zelo neugodne posledice na goveje mesne cene, kakor smo videli, da je izvoz prašičev slednjim močno navil cene. Iz- vozničarji govejega mesa so vsled med- sebojne konkurence bliskoma navili ce- ne volov, kar ima brezdvomno na ce- loten konzum katastrofalne posledice. Opozarja se interese, da se za ljub- ljanski trg ne bo na noben način do- volilo podražanje govejega mesa. — V prodaji sadja je nastopila stagnacija. Nenadoma namreč so skočile cene sad- ju vsled velikega nakupa našega sadja od inozemskih trgovcev. Prejšnja po- vprečna cena 2 K za kg na debelo je močno skočila. Ta položaj vpliva moč- no na dovoz kmetijskega sadja na ljub- ljanski trg, vzlic popolnoma primerni ceni 4 K za kg dobrih jabolok. Stojni- čarke prodajajo jabolka po 4 K kg, najlepše pa po 5 K. Opozarja se inte- resente, da se nikakor ne bo dovolilo povišanje teh cen. Kvaliteta sadja po stojnaki je srednja. Izvrstno blago je izvanredno redko. Kostonja je zelo mnogo, a splošno se stranke pritožuje- jo, da je izvanredno slab. — Gobe, jurčki, so se zopet pojavile na trgu. — Zelenjave preostaja. — Divjačine na trgu letos ni, ker prevzamejo vse na razpolago stoječe blago restavracije. — Jajca so skoraj popolnoma izginila iz ljubljanskega trga. Po Dolenjskem in Štajerskem se kupujejo jajca v velikem obsegu za Zagreb, tako da za naš konz- um ne preostaja skoro ničesar. — Kvaliteta moke se je nekoliko zboljša- la, a še vedno ne zadostno. Prejdoslej se konzumenti branijo črne krušne mo- ke in kupujejo raje dražjo belo moko. — Peke se opozarja, da velja krušna cena 15 K za bel kruh za vse izdelke. Male zemljice za kavarne in restavra- cije se smejo prodajati le v toliko draž- je, kolikor znašajo stroški za izdelova- nje in pridatki mleka. Krompirja pri- haja na trg dovolj ter se dobi že po 2 K na debelo.

— Cene v Novem Sadu dne 14. ok- tobra: Pšenica 960 do 980 K, koruza (stara) 170 do 340 K, nova (v storžih) 160 do 180 K, ječmen 500 do 520 K, oves 240 do 260 K, fižol 550 do 600 kron, proso 300 do 320 K, otrobi 2.20 do 2.40 K, moka 11 do 13.50 K, ži- vina, in sicer goved 12 do 16 K, teleta 25 do 27 K, pitani prašiči 24 do 27 kron, ovce 40 K — vse živa vaga, mast 40 kron.

— Tvorница modre galice v Bor- skem rudniku. Z ozirom na veliko produkcijo borskega rudnika in obil- lico bakra, sklenil je ekonomsko-fi- nancijski odbor, da se v borskem rudniku osnuje veliko podjetje, ki naj bi izdelovalo modro galico za državne potrebe. Tvorница modre ga- lice naj bi se zgradila že prihodnjo pomlad. Izvršitev tega sklepa se je

— Beograjska zavarovalnica „Ju- goslavija“ je prevzela poslovanje za dunajske zavarovalnice „Phoenix“ in „Franco-Hongroise“. Družba ima 1 milijon 200 tisoč dinarjev v zlatu kapitala in se bavi z zavarovanjem proti toči, požaru in vltomu, brez za- varovanja na življenje.

— Minister trgovine je ukinil se- kvestre na področju Hrvatske in Slavonije in je dolejš sekvestrirana podjetja podvrget skrb kuratorija trojice. Za kuratorje so imenovani vladni svetnik Uzorinac, podravna- tel prve hrvatske štedionice Kunc in osiječki policijski ravnatelj Hanžeković.

— Nova sladkorna tovarna. Neka francosko-belgijska skupina na- merava ustanoviti veliko sladkorno tovarno v Dubravici blizu Beograda. Ista skupina namerava otvoriti tudi narodnogospodarsko šolo.

— Nov premogovnik. Na nekda- nji slovensko-hrvatski meji v Žm- berku so našli bogato žilo prvovrst- nega premoga. Zagrebška analiza je dognala 6900 kalorij, dočim je angleška analiza dognala celo 8000 kalorij. Premog je last Zagrebčane Aleksandra Penica, ki ga bo eksploa- tiral s pomočjo že znanega ruskega kapitala.

— Pregledovanje naših carinar- ske. Vseled številnih pritožb in in- st- r- jskih in tržinskih trgov, znan

kupičenja carinskega blaga na želez- niških postajah v Mariboru in dru- god, določil je finančni minister, kakor smo že poročali, posebno komi- sijo, ki bo pregledala delovanje na- ših carinarnic v Beogradu, Zagrebu, Mariboru, Ljubljani in Baji. S svo- jim delom je komisija prišla rno 11. t. m. v Beogradu ter priske v Za- greb okolo 25. oktobra. Iz Zagreba pride v Ljubljano.

— Mariborskim trgovcem in obr- tnikom! V nekaj dneh dospe v Mari- bor carinska komisija iz Beograda. Tej komisiji moramo na vsak način predložiti svoje želje in pritožbe. Za- radi tega je sklican v ponedeljek, 25. t. m. ob 7. uri zvečer sestanek v restavraciji „Maribor“. Pri tem zbo- rovanju naj vsak posamezen prijavi, kake pritožbe ima in kje leži krivda. Sestavil se bo tudi seznam tistih predmetov, ki so bili dosedaj za uvoz in izvoz zabranjeni, pa so vendar v našem prometu potrebni. Naj se to- rej vsak zainteresirani udeleži tega važnega zborovanja.

— Nemška industrija prodira na Angleško. „Daily Mail“ se pritožuje, da preplavlja nemška industrija vsled nizkega kurza marke angleški trg. Gla- sovirje prodajajo Nemci po 70 in celo po 42 funtov, igrače do 2 tretjini ce- neje nego stane angleškega fabrikanta sam izdelek brez dobička, dalje roka- vice, barve in druge kemične izdelke, fotografske aparate in potreščine in mnogo drugih artiklov, pri čemur an- gleška javnost splošno priznava, da so nemški izdelki prvovrstni.

— Mednarodna družba spalnih vozov v Bruslju je povišala svojo glavnico za 17 milijonov frankov.

— Nove avstrijske zadolžnice. Av- strijska finančna uprava je izdala nove obresljive (6 %) zadolžnice, glaseče se na imejitelja. Obresti so izplačljive polletno in naprej vsakega leta dne 1. marca in 1. septembra. Vsaka zadolžnica je na zahtevo proti trimesečni odpovedi izplačljiva. Drugače so izplačljive 1. septembra 1926.

— Angleško-amerikanski kabel. Angleška vlada je kupila kabel med Anglijo in Severno Ameriko, ki je bil doslej last zasebne družbe.

— Ponesrečen veletrg v Trstu. Po zgledu veletrga v Pragi so priredili Italijani svoj veletrg v Trstu. Udele- žili so se ga tudi Čehi. Te dni se češki trgovci vračajo razočarani iz Trsta. Veletrg v Trstu je bil popoln fiasko! Nikake organizacije, niti za- nimanja, niti kupcev. To je dokaz, da je Trst gospodarsko mrtvo mesto, Trgovci imajo na milijone škode.

— Kolkovanje vojnih dolgov. Av- strijska sekcija reparacijske komisije je sklenila podaljšati vsem nasled- stvenim državam rok za kolkovanje vojnih in predvojnih posojil bivše monarhije za nadaljnjih šest mese- cev, v kolikor se ti dolgov nanašajo na člen 203 mirovne pogodbe.

Borze 23. oktobra.

Zagreb. Zaradi sobote danes ni bilo borze. Poskušale so se sicer kupčije z robo, vendar skoraj brez uspeha. Kur- zi so stali včerajšnji.

Beograd, valute: funti 110 do 112, dolarji 30.75 do 32, francoski franki 200 do 210, lire 128 do 130, leji 56 do 57, levi 41 do 41.50, marke 48 do 49, avstrijske krone 9.50 do 9.55. De- vize: London 112 do 113, Pariz 210 do 212, Milan 126 do 128, Zeneva 530 do 532, Praga 41 do 41.50, Du- nai 8.20 do 8.25, Berlin 48 do 49.

Zürich, devize: Berlin 895, Newyork 634, London 21.66, Pariz 40.90, Mi- lan 23.85, Praga 755, Budimpešta 155, Varšava 205, Dunaj 210, Bu- karašta 1080, avstrijske žigosane krone 165.

Berlin, devize: Newyork 70.50, Lon- don 241, Pariz 455 do 456, Italija 263 do 266, Praga 83.75, Budimpešta 17.50, Dunaj 23.75.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 206 m nad morjem

Dan	Čas opazova- nja	Stanje neba	Temperat- ura v C.	Vetrovi	Nebo	Piščina v m
21. okt.	14. ur	789.2	7.0	bez vetra	obl.	2.5
22. okt.	21. ur	789.2	7.0	„	„	„
23. okt.	7. ur	787.7	7.2	„	„	„

Obr 206 m nad morjem

24. okt.	21. ur	206.2	2.0	sl. vzh.	sl. vzh.	sl. vzh.
25. okt.	7. ur	786.2	2.0	sl. j. vzh.	sl. j. vzh.	sl. j. vzh.

Redna včrta linija temperatura 6.1 normalna 9.1
Vremenska napoved: Dolarje hladno, sev. vreme.
Vreme včasih danes ob 4.30 jabolka ob 4.50.

Lasnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Najstarejša plesarska in ličar-slovenska delavnica
IVAN BRICELJ,
Dunajska cesta 16,
se priporoča. Izvrtne točne, cene zmerno.

Ure, zlatino in srebrnino
161 kupite najceneje pri trdki 52-6
Ivan Pakiz, Ljubljana, Stari trg 20.

Po zelo znižani ceni nova
šivalni stroji in vsakovrstni deli, kar-
bidne svetiljke, gorilci itd.
Sprejemajo se v popravilo dvokolesa
in razni stroji pri BATJELU, Ljub-
ljana, Stari trg št. 23. 322 11-3

Oblačilnica za Slovenijo
priporoča 310 3-3
svojo veliko zalogo
vsakovrstnih

čevljev
po najnižjih cenah.

Opozorjamo na nakup zlasti vse konsumne
in nabavne zadrage in javne nameštence.
Sledijo se opozarjajo, da si morejo nabaviti
oblačilne in obuvne potrebščine na obroke
samo še do konca decembra t. l.

Blago solidno, cene ugodne!

Parni stroj

s približno 25 do 30 m² toplotne ploščine
in pritiskom min. 6 atm., malo razbijen, ki
obsega vse armature dele, in brez defekta

se kupi.

Natančnejše podatke na naslov:

Keramična industrija, Petrovče pri Celju.

346 2-1

Miši, podgane

in vsa golazna mora poznati, ako porabljate moja
najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot:
proti podganam in mišim K 10, za ščurke
K 20, posebno močna tinktura za stenice K 12—
uničevalce moljev K 10—, Poltija po povzetju zavet
za ekspanz M. Jankar, Peirinskaj ulica 3, Zagreb
br. 33. 293 9

Prostovoljna dražba
se bo vršila dne 25. in 26. oktobra t. l.
od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure
popoldne v predilnici, Ljubljana, Kolo-
dvorska ulica 39). Prodajala se bo

nova in stara hišna oprava,
več motornih koles (motorik-
ljev), mizarstvo orodje s 5 sko-
belniki (Hobelbanke) ter več vrst
predmetov.
Pozor mizarji, ženini in neveste na
ugodni nakup. 341 4-4
Ivan Goltes, mizarški mojster.

CEVLJI

na debelo in na drobno, vse vrste moški,
ženski in otroški, delavski kakor tudi naj-
finišni vseh vrst po najnižjih dnevnih
cenah se dobijo pri znani trdki

ALEKSANDER OBLAT,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.
Tudi se pošilja po povzetju po vsem kraljestvu.

Konfekcijska tovarna

družba z o. z.

: Ljubljana, Dunajska cesta, Stožice. :

Telefon št. 532. Osrednja pisarna Aleksandrova cesta št. 2.

Največja jugoslovanska izdelovalnica

: moške, deške in otroške obleke. :

Samo na debelo! 107 10-7 Samo na debelo!

!!! Važno za vse moške !!!

Kdor želi imeti lepe in elegantno napra-
vljene obleke po vzorcih, ki so na razpolago
v krojačnici, naj obišče diplomirano jugo-
slovansko krojačnico, prej v Trstu 361 5-1

Fran Malis, Ljubljana,
v Rebrli št. 11 (Stari trg).

Krojač

Ivan Magdič

Gledališka ulica 7

se priporoča za izdelovanje oblek.

Privatna plesna šola.

Pričetek pouka prihodnji teden.

Sprejema in daje pojasnila

A. Fraček

avtoriziran plesni učitelj

Ljubljana, Sv. Petra c. 43.

„ALKO“ veletrgovina žganja, družba z o. z.

Ljubljana, Kolizej, telef. int. 535.

Naznanjamo svojim cenj. odjemalcem, da je **došlo novo**
blago in smo cene kljub novi trošarini računali tako nizko, da
moremo postreči svojim odjemalcem najceneje z dobrim blagom.

Nudimo: **Slivovko, brinjevec, rum, ko-**
njak in razne likerje.

Prosimo, blagovolite pred nakupom vprašati za naše cene.

358 3-1

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu in svojim cenjenim odjemalcem vljudo naznanjam, da imam
za Vse svete v zalogi zelo lepe kricanteme v štirih barvah. Priporočam se tudi za

izdelovanje vencev in šepkov kakor tudi **različnih cvetličnih košar** itd.

Prezema se tudi grebeni v okrašenju s cvetličnimi, peskov in dekoracij.
Cvetlice zelo lepe! Cene zmerno. — Priporoča se **PAVEL SIMENO**, pokopališki
vrtinar pri Sv. Križu, Ljubljana. 338 2-2

Več kolporterjev

sprejma tako

oprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

VELIKA

LUTRIJA

pod državnim kontrolom.

Vučenje

od 15. do 25. decembra 1920.

Glede srečke za svih 10 vučenja samo

kruna 40—, poštom kruna 42—.

Glavni zgoditak:

Kruna 400.000—

2 po 200.000—, 4 po 100.000—,

8 po 50.000—, 10 po 20.000—,

10 po 10.000 kruna itd.

Ispita odmah po vučenju bez ikakvih

odbitaka.

Naručbe iz sve države prima:

Odle razredna lutrije

MEDJUNARODNE BANKE d.d.

Zagreb, Gajeva ulica 8.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših ima
vedno v zalogi tovarna klobukov in
slamniov 152 13-6

Franc Cerar v Stobu

postaja in telegrafna postaja Domžale pri Ljubljani.

Prezema tudi vsa tozadevna dela ter po-
pravlja in preo likuje po najnovejši modi.

V Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-
derniziranje trdka Kovačević & Trišan

v Prešernovi ulici št. 5, kjer so tudi

vsi vzorci vedno na razpolago.

Proda se

večje število dobrih

vinskih sodov

razne velikosti od 1/2, hektol. do 7 hektol.

Skladišče Balkan

Ljubljana, Dunajska cesta 33.

Za slabokrvne in po bolezni oslabele je
najbolje sredstvo zdravniško priporočena

„Jadranska kapljica“,
kri in moč troleže dalmatinske desertno vino.

Glavna zaloga M. Kavtar, Ljubljana,

Jurčičev trg 3. 252 10-4

Hrvatski „DRVOTRZAC“

edini trčni list u Jugoslaviji. Izlazi svakog
1., 10., 20. u mjesecu. Pretplata: godišnje

K 120—, četvrtgod. K 30—. Suradnja naši
pri stručnjaci. Adresar industrije drva

K 20—. Zagreb, Strassmayerova ulica 6.

355 4-2

Naročajte dnevnik „Jutro“!

POZOR!

Enonadstropna hiša

v najlepšem vrtnem oddelku v Celovcu s vrtno za zelenjavo in sadnim vrtno, električno
razsvetljavo in vodovodom, ter opremljena z vsem modernim komfortom

se zamenja za hišo v Ljubljani ali po zelo ugodni ceni proda.

Ponudbe pod „Hiša“ na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankar-
jevo nabr. 5. 363 2-1

Pristne kranjske klobase

zopet razpošilja v vsaki množini stare renomirane trdka 364 2-1

M. URBAS, Ljubljana, Slomškova ulica št. 13.

Konkurenčne cene!

Samo na debelo!

Vsakovrstna manufaktura

se dobi po najnižjih cenah pri trdki 112 20-13

BRUMAT F., LJUBLJANA, Mestni trg 25 I.

Lastni avto za prevažanje! Konkurenčne cene!

Nova partija gonilnih jermenov

dosla.

Dobavlja: „Drava“, lesna trgovaška in industrijska deiniška družba Maribor.

Zastopstvo prvih konfekcijskih tovarn

— iz Prostejova (Češkoslovaška) —

Glavna zaloga za kraljestvo SHS

Fran Derenda, Ljubljana

nudi po primerno znižanih cenah bogato zalogo vsakovrstne
konfekcije za gospode, fante in dečke ter za vsako-
vrstne delavske sloje. 125 6

Trpežno blago. Samo na debelo.

Specialna trgovina

angleškega sukna

velika izbira modnih in sportnih oblek za gospode
in dečke, površnikov, raglanov, zimskih suknj itd.

Ravnokar došli 312 3-3

Ia dežni plašči

za dame in gospode od K 900— do K 1020—.

Prva kranjska razpošiljalna

Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3.

Lastni modni atelje.

„TITANIT“, d. d. za kemičku industriju u Zagrebu.

Poziv na subskripciju.

Na temelju nabavljenih izuma i patenata, te koncesije ministarstva vojnog i mornarice

pod brojem AB 678 od 4. kolovoza 1920, ministarstva trgovine i industrije pod b.V. 4841

od 5. decembra 1919, te V. 3962 od 15. juna 1920, ministarstva šume i ruda pod broj B. 4356

od 25. maja 1920, te ministarstva unutarnjih dela pod br. J. B. 17.937 od 18. VIII. 1920.

za podignuće 2 tvornica eksploziva

Sigurnosti (jedne u Hrvatskoj, a druge u Srbiji) zaključilo je potpisano društvo na svojoj

izvanrednoj glavnoj skupštini od 17. septembra 1920. povisiti svoj dionički kapital od K 100.000—

izdavanjem novih komada 39.750 dionica, kupon 1921, po nom. K 400— ili Din. 100— na

Kruna 16,000.000— ili Dinara 4,000.000—

uz slijedeće uvjete:

1.) U tu svrhu stvoren sindikat preuzima 24.750 kom. novih dionica po nom. K 400—

ili Din. 100—, t. j. K 9,000.000— ili Din. 2,475.000—.

2.) Ostatak od 15.000 komada dionica ukupno nom. K 6,000.000— ili Din. 1,500.000—

stavlja se na javnu subskripciju uz nominalu od K 400— ili Din. 100— više K 40— il

Din. 10— po dionici za troškove emisije.

3.) Upis traje od 16. oktobra do 5. novembra 1920. Prigodom upisa treba uplatiti K 240—

ili Din. 60— po dionici, a daljnjih K 200— ili Din. 50— do 5. decembra o. g. Tko ne uplati

drugi obrok do ustanovljenog roka, gubi već uplaćeni iznos.

4.) Dionice će se izdavati i u kumul. komadima od 10, 25 i 100 dionica.

5.) Pravo repartije pridržaje si ravnateljstvo u roku od 30 dana nakon zaključene sub-

skripcije. Za nedodijeljene dionice uplaćeni novac vratiti će se bez kamata.

6.) Uspeh emisije ovih na javnu subskripciju izloženih dionica zajamčuje poseban sindikat.

7.) Dionice mogu se upisivati kod:

Zagreb: društva samog, Prve hrvatske štedionice i svih podružnica, Jugoslavenske banke i

svih podružnica, Narodne banke d. d. i svih podružnica, Banke za trgovinu, obrt i

industriju d. d. i svih podružnica.

Beograd: Prometne banke d. d. i svih podružnica.

Ljubljana: Jadranske banke u Ljubljani i svih ostalih podružnica, Ljubljanske kreditne banke

i svih podružnica, Slovenske oekomptne banke.

Sarajevo: Hrvatske centralne banke za Bosnu i Hercegovinu i svih podružnica, Muslimanske

centralne banke d. d. i svih podružnica.

Ravnateljstvo.

306 2-1